

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — Maros-Vásárhely, —
 Szentgyörgy-utca 9. szám.
 — ev. ref. lelkészi lakás. —

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
 ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

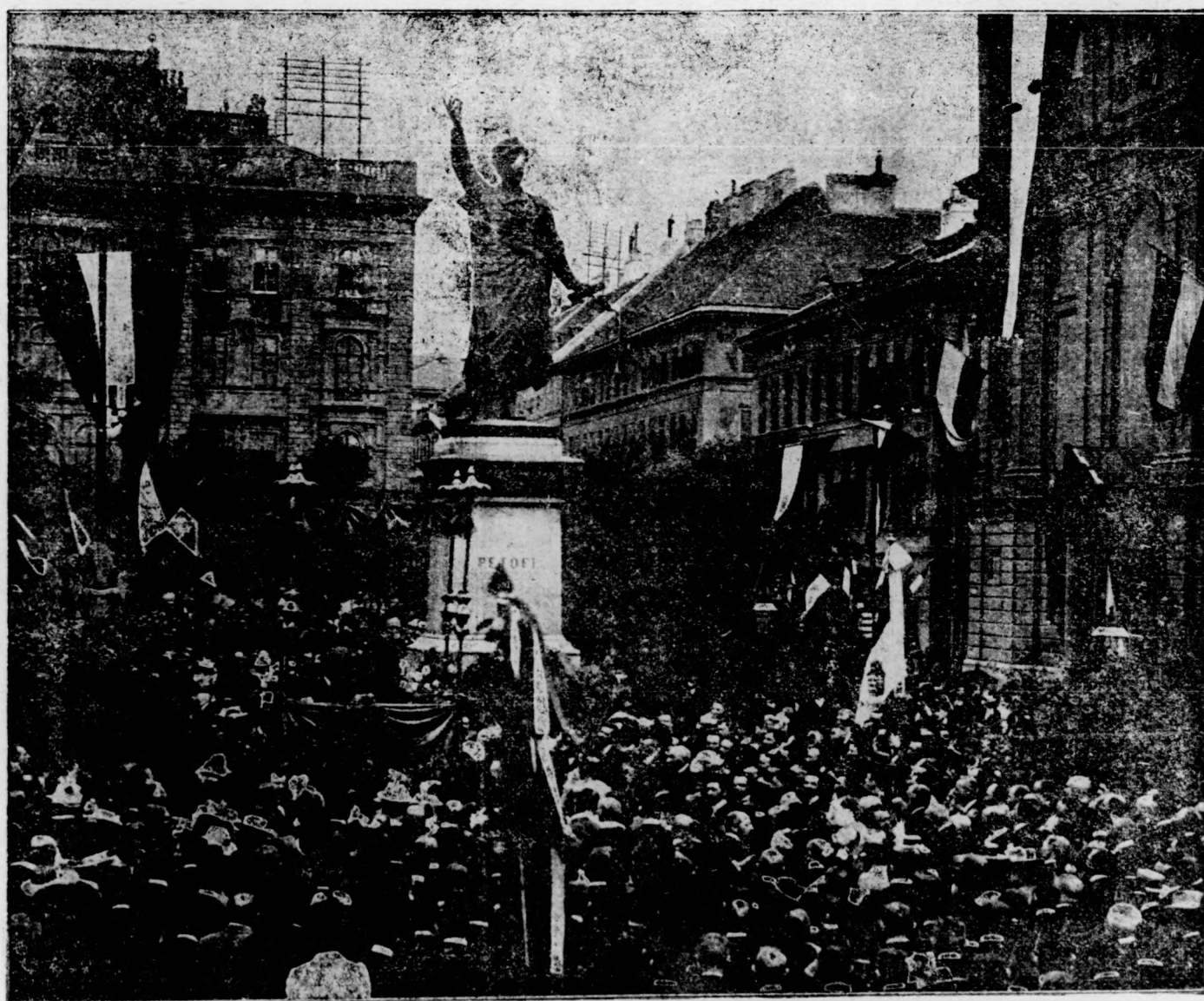
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor
 Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A Petőfi Sándor hazafias ünnepélye március 15-én.

Félúton . . .

Mint erdélyi ember, sokszor másztam a magas, meredek hegyoldalakat. Nem egyszer egyedül, máskor társaságban kerestem azt a magasságot, honnan a legmeszebb távolba hatolhat át tekintetem. Útitársaim között rendszerint voltak, a kik, ha egy bizonyos magasságig eljutottak: ott megállapodtak. Fel a csúcsig sohasem mentek fel, hanem elég közel ahoz letelepedtek, mert — miért mászni tovább? Ok nélkül való fáradság lett volna nekik. Hiszen arról a pont-ról is elég szép a táj. Talán magáról a csúcsról sem pompásabb.

Ilyen emberekkel az ember nemcsak hegy-mászások alkalmával találkozik, hanem más „magasság“-ok megközelítésénél is.

Számtalan és számtalan esetben, mikor a cél elérése fáradságba kerül, vagy éppen akadályokba ütközik. A napszámos, mikor csak robotba végzi munkáját az iparos a mikor csak immel-ámmal teljesíti feladatát, a hivatalnok, tanító, lelkész mikor éppen akkor hagyja félbe kötelességének betöltését midőn közel a célhoz egy kis igyekezettel, erélylyel odaadással legkönnyebben elérhetné azt: mind olyanok a kik nem teszik meg utjokat, félúton állanak meg, mielőtt kitűzött céljaikat elérték volna.

Látszólag nekik is van igazuk. Nem fárasztják magukat hiába. Nem gyötrik magukat ok nélkül. Nem teszik ki magukat kellemetlenségeknek stb. stb. Ezek az ő s az ő hozzájuk hasonlók mentségei. De valljuk meg gyenge, erőtlén jellemű emberek beszédei s mentségei ezek.

Azonban nemcsak világi dolgainkban vannak ilyen félúton, a célhoz közel, de a „hegy-csúcsát“ megmászni vagy kényelmességéből nem akaró, vagy erőtlenségéből nem bíró embertársaink. Vannak ilyenek vallási és felekezeti téren is.

Hányan vannak, a kik magukat jó keresztyéneknek vallják. Dicsekesznek azzal, hogy ők látogatják az istentiszteleteket, résztvesznek az urvacsorában, gyermekeiket megkereszteltetik.

Szóval a világ szerint jó keresztyének. De mihelyt baj éri őket, mihelyt nincs jó dolguk, azonnal zugolódni kezdenek Isten és emberek ellen; megfélekedeznek az evangéliumban az Úr

Jézus Krisztus tanításairól; meg arról, hogy minden nyomoruságaikat a legtöbbször, szinte mindig, önmagukban, büneikben kell keressék. Egy szóval, az ilyen keresztyének is elindulnak fel az üdvösség hegyén, felfelé haladnak, míg jó széles az út; kényelmesen lejtős, sima, szélén árnyas fákkal, üdítő forrásokkal, s a míg vallásosságuknak csak a külsőségek és formások, a látszat által eleget tehetnek, addig szívesen hitegetnek mást, hitetik magukat vallásossággal. De mihelyt belsőleg, töredelemben, keresztet hordva, a világot megtagadva kellene, hogy vallásosságukról bizonyosságot tegyenek — arra már nem valók. A félúton megállottak.

Sajnos, hogy kálvinistaságunk is csak ilyen félúton való megállás. Büszkén hirdetjük, hogy mi a „világosság“ fiai vagyunk: reformátusok, kálvinisták! De azért minden más felekezet többet tesz egyházáért s minden hívő életében jobban kidomborodik az ő felekezeti hovatartozása, mint a mi életünkben. Ezer példát tudnánk felhozni erre! Nézzük csak a katolikusok összetartását politikában, társadalomban, egyházban. Nézzük a zsidók felekezeti érzésének megnyilatkozásait s hasonlítsuk össze ezzel a miénket. Szájjal jó kálvinisták vagyunk a míg egyéb érdekek nem érintenek. De ha jön az akadály — nem mi lökjük azt félre, hanem az térít ki minket útunktól. Ez a félúton való megállás oka annak, hogy házasságkötéseknél sokan lemondanak születendő gyermekeik vallásánál felekezeti érdekeikről s hogy türjük, hogy kálvinista voltunkat kicsinyeljék, lenézzék mások s ez az oka annak is, hogy a napról-napra érő támadásokkal szemben alig emelünk öntudatos szót a magunk védelmére.

Ez nem jól van így. Ne álljunk a restek közé, ne álljunk meg soha félúton gyáván. Ügyünknek úgy lesz sikere, fáradozásainknak diadala.

Az én imádságom.

*Édes jó Istenem,
Mindenség királya!
Van egy kis hajlékom,
Nézz kegyesen rája,*

*Te vagy a tudója:
A mi csekély nép van,
Mind utaid járja
Egy kicsiny hajlékban.*

*Az én csekély népem
A neveddel ébred,
És el azzal alszik,
A mikor sötét lett.*

*Édes jó Istenem,
Gyarlóságom, vétkem,
Ez ártatlan néperért
Bocsássad meg nekem!*

*S ha kell bűnhődésem:
Csak az egyet kérem,
Hogy a büntetésem
Ne ő bennök érjen.*

*Ám haragod engem
Mindörökre verjen, —
De ez a kis hajlék
Bűt, bajt ne ismerjen!*

Kozma Andor.

A lelkiismeret szava.

Ketten ültek N. városban, az „Európa szálló“ éttermében egy asztalnál, — Balogh Sándor és Zoltáni Lajos, mindketten vidéki birtokosok.

Balogh Sándor egyházközsége temploma számára egy új orgonát rendelt és mint aki jó munkát végzett, vigán költötte ebédjét. Zoltáni Lajos ellenben rossz kedvében volt, a bíróságnál községével valami birtokrendezési ügyes bajos dolga volt és hangulata után ítélve, nem előnyére dőlt el a végzés, azért ebédjét csak úgy kellellenül fogyasztotta.

Jó ideig, a két régi ismerős között csak szakgatottan folyt a társalgás, — közbe-közbe nagy szüneteket tartottak. Egyszer azlán Zoltáni, minden előzmény nélkül rászólt Baloghra: Ugyan Sándor, hogy tudod megegyeztetni a lelkiismeretteddel, hogy te most böjt idején és éppen péntek napon húst eszel, ez merőben ellenkezik a keresztyén vallás tanításaival?!

— Balogh Sándor elmosolyodott barátja beszédén, majd felelt nyugodtan rá: Mi reformátusok nem az evésbe, ivásba helyezzük a vallásosságot, hanem a nemes élet folytatásába.

— Zoltáni ingerülten válaszolt: nemes életfolytatásba, mintha lenne ilyen keresztyénység nélkül. Te beszélsz nemes életről, a mikor az egyház által előírt böjt napokat sem tartjátok meg; hol van a keresztyénység a ti életetekben?

Balogh, vállát vonogatta, majd felelt: Barátom, én soha sem szerettem más felekezetűekkel vallási vitába bocsátkozni, de mert magad terelted arra a beszédet és éppen étkezésemben találsz vallás elleni kihágást, ám legyen megmondom neked e tekintetben

az én nézetemet. — A református keresztyén egyház népe hitének zsinormértéke a biblia, ez magában foglalja Isten kijelentett igazságait. Már most, ha az új szövetséget olvasgatod, ott sehol sem találsz annak nyomára, hogy Jézus a test sanyargatását hiveinek lelkére kötötte volna, sőt az Irás éppen arra tanít, hogy: nem az teszi bűnössé az embert, a mit megesszik, hanem a mit száján kimond, — mert a szívből támadnak a tisztátalan indulatok, ha a lélek ereje nem korlátozza ezeket. — Igen, Lajos, szötte tovább beszédét, — mi nekünk is vannak böjt napjaink, de e napokban lelkeinket építgetjük, belső emberünket vizsgáljuk, hogy megismervén önmagunkat megjobbuljunk és haladjunk előbb a tökéletesedés útján. A mi pedig a tápláltságunkra rendelt eledelket illeti, azokról azt tartjuk, hogy: Istennek minden áldása jó, csak mértékletesen és hálaadással kell élni azokkal. Nagy igazság rejlik Lajos, e kijelentésben, hogy: nem az teszi bűnössé az embert a mit megesszik, hanem — a hamis beszéd, a gonosz indulatok, a bűnös cselekedetek;

— Zoltán, barátja beszéde folyamán csak rázogatta fejét csendesen és midőn az elhallgatott gunyos éllel szólt: Ti, reformátusok mindég a Bibliára hivatkoztok, pedig egy olyan laikus gazda ember, mint a minő te is vagy, mit ért az irásokhoz. Az irásokat magyarázni csak a Péter apostol utódának szabad, ő azután a keresztyén tant tanítatja is, a szentlélek utmutatása szerint az anyaszentegyházban a hiveknek, a mint azt a szent hagyományok is megjeiölik. — A szent hagyományok pedig, értsd meg jól Sándor, azon bástják a melyeken az anyaszentegyház felépül, azon bizonyos útmutatók, melyek meggyőző erővel igazolják, hogy az apostolok, az apostoli és egyházi atyák és szenteink mind böjtöltek egykoron. — Mi következik ebből? — mivel mi gyarlóbbak vagyunk a szent atyáknál, nekünk is böjtölnünk kell. . . Látod, folytatta, ma éppen azért olyan romlott a világ, mert a nép nem tartja be a böjt napokat, a szent gyóntást, a vezeklést, hanem él a maga kedvteléseinek. Ezért látod, lelkiismeretbeli dolog, hogy a műveltebbek jó példával járjanak a nép előtt.

— Ellenvetésedre, — szólt Balogh — sorra felelek. — Igen is, a Bibliára mi joggal hivatkozunk a hit kérdéseiben, mert azok, a melyek benne megirattak, a mi okulásunkra irattak meg. Én magam gazda ember létemre is, rendszeren olvasom a szentírást, de nem csak olvasom, hanem értem is tanításait. Lajos, oly egyszerű, közvetlen nyelvezettel van megírva a szentírás, hogy azt a legegyszerűbb földműves ember is megértheti. De kedves barátom, sajnos én beszédedből azt érzem ki, hogy te soha még az új testamentumot sem olvastad el. No lásd, az ilyen fajta embert azután könnyű vezetni, mert az a tekintélynek mindent vakon elhiszen. — De nem így van ez ám nálunk a reformátusoknál, minket éppen az egyház tanít arra, hogy vizsgálódjunk a szentírás alapján és a mi jó azt megtartsuk, a mi rossz azt elveszük. — Minket a hagyományok nem kötnek, a tekintélyek le nem nyugöznek. — Mi tudjuk, hogy Jézus maga helyett helytartót nem hagyott a földön, hanem összes tanítványainak azt hagyta utasításul: Elmenvén tanítsatok . . . ne legyen köztetek személyválogatás . . . a ki köztetek első akar lenni legyen szolgája a többieknek. — A tanítás, e krisztusi szolgálat, ma is foly egyházunkban. A tanítók és a tanítottak együtt képezzük a szent gyülekezetet, az atyafiak közössé-

gét, így alakul ki a mi evangéliumi egyházunk. De azért, hogy mi hagyományokhoz nem ragaszkodunk, emberi feltétlen tekintélyben nem hiszünk, azért szeretjük evangéliumi egyházunkat: hitelveit, törvényeit, tiszteletben tartjuk; lelkipásztorait, tanítóit megbecsüljük és intézményeit folyton fejlesztjük Krisztus szellemében. A mi vezérelvünk a szellemi haladás; célunk, hogy ama eszményi országot, melyet Krisztusunk megígért: az igazság, szeretet, a békesség országát, szóval Isten országát megvalósítva lássuk e földön. Nekünk reformátusoknak, ez imánk lelke: Isten, ember és hazaszeretet jöjjön el közénk a te országod!

— Ez az Lajos, a mit mi lelkiismeretünk mérlegére teszünk! E nagy üdvtervvel szemben azután az étetek és italok kérdése, csak másodrendű dolog. — Mert nem a hus és a vér öröklök Isten országát, hanem a Krisztusban ujjászületett lélek.

— Zoltáni az erős igazságok sulya alatt megzavarodva, bizonytalankodott egy darabig, — azután így felelt: hát jó-jó, ha ti így fogjátok fel a kereszténységet ám legyen, de azt mégis eszményieskedések mellett legalább a népért megtehetnétek, hogy megtartsátok a bűntől külső formában is. — A népnek még nincs tisztult fogalma a jóról és rosszról, ezért még szüksége van nevelő eszközökre. A nép lelkiismeretét példák által kéne a jó tudatára és cselekvésére ébreszteni.

— Jól értelek Lajos, szólta Balogh, lásd, mi reformátusok, ha arról győződnenk meg, hogy népünk jobb és tökéletesebb lesz ha mi bűntőlünk, hamut hintonánk fejünkre és úgy tartanok a legnagyobb szigorral a testi bűntől, de minket az élet és talán éppen a ti példátok nyomán, másról győzött meg. — Más a test és más a lélek, barátom, a léleknek lelki a tápláléka, a testnek testi, egyik a másikat nem helyettesítheti. — Isten még a legegyszerűbb ember szívébe is beírta az igazság érzését. Ott van minden kebelben a lelkiismeret szava és az a bűnös léleknek tudtára adja, hogy nem külső bűntől, hanem csakis ha újra születik lélekben, akkor állhat meg az ember nyugodtan Isten ítélő széke előtt. — Nem a külsőségekben, hanem a jó erkölcsökben, kell tehát előjáró példa a népnek. A jó példaadásnak ezért a jellem erőben kell megnyilvánulnia; a műveltek, hogy igaz szóban, önzetlenségben, irgalmasságban kell a nép előtt járjanak, ekkor lesz azután közöttünk új föld, a melyben lakozni fog az igazság!

Hogy a mi egyszerű népünknek, milyen tisztult fogalma van a lelkiismeret működési folyamatáról, arról meggyőződhetek Lajos, ha tanulmányozod a népmondákat, meséket, legendákat. Látni fogod, a gyermekded külső formák alatt a néplélek igazság érzetének gyöngyeit. Barátom, a népmesékben sok a lélektani gazdagság, szemeid elé tárul bennük a bűnös vergődése, a büntudat sulya alatt, látod látományaiban a sors intéző igazságos kezét és mint elveszi végül is méltó büntetését. A népmonda azután intő például, sokszor szép költői rege alakjában a lejátszodtatott életképet oda fűzi: egy várromhoz, egy barlanghoz, erdőhöz, mezőhöz, vagy hajlékhoz, a hol szerinte az örök erkölcsi törvény elleni bűn lejátszódott. — Oh távolról se hidd Lajos, hogy a nép lelke nem ítél! . . . A bűntől is legfennebb úgy van, hogy megszokta, mint te és azután gondolkodás nélkül oda mondja, meg kell tartani, mert szent hagyomány. De azért ha valaminek elhívéséről van szó, vagy

valakibe bizalmát akarja helyezni, a legelső földműves ember is nem azt kérdezi: vajjon hányszor bűntől egy héten az illető, hanem azt: vajjon Istenes, becsületes ember-e!?

Hogy érveimet igazoljam — folytatta Balogh — elmondok neked egy történetet: Pár évvel ezelőtt Trencsén megyében utaztam, a többek között Zsolna városában is megfordultam a honnan a Vág folyón, tutajon egy kirándulást tettem, a közeli szép vidékre. A mikor egy magas hegyélen fekvő Hricsó várát is megnéztem. — Feltűnt nekem a várrom kapujától nem messze, egy furcsa alaku emberforma szikla. Kérdeztem felőle a kisérőimet, a kik összenéztek és azt mondták: ez a hricsói barát

Egy jóképű földműves azután így fűzte tovább a szót: Uram, e várnak és az előtérben álló sziklának nagy története van.

A régiek azt beszélik, hogy réges-régen e várnak Lahár lovag volt az ura, ki gazdag volt, sok volt birtoka, aranya, ezüstje. A lovag mikor meghalt, a várat a hozzá tartozó falvakkal gyermektelen özvegyére hagyta.

Az özvegy aztán három esztendeig keserves bánattal gyászolta elvesztett urát. Midőn a három esztendő eltelt, letette a gyászt, a minek híre csakhamar elterjedt messze vidéken. És bár az özvegy már nem volt fiatal, a lovagok mégis versengtek kezéért, mivel szívesen beültek volna a szép dominiumba. Az özvegy azonban hajthatatlan maradt, pedig egy lovag nagyon megtetszett neki. A szomszéd birtok ura, Thurzó Ferenc volt e szerencsés halandó. Thurzó meg is kérte az özvegy kezét, az asszony egy heti gondolkodási időt kért

E hét alatt sokat tépelődött az özvegy, nem tudta mi tevős legyen? Az bántotta főként, hogy jóval öregebb volt Thurzónál, majdnem anyja lehetett volna neki. A végén az a mentő gondolata támadt, nem megy hozzá feleségül, hanem fiává fogadja. És úgy is lett. Rövid időn a királyi nagy pecsétetes levél megerősítette a fiuvá fogadást. — Így minden rendbe lett volna.

Csak hogy Thurzó, a mint multak az évek, mind türelmetlenebb lett, vágyott a vagyonra, nem győzte várni az asszony halálát. Addig töprengett, hogy mitévő legyen míg végre gonosz dologra szánta bűnös fejét.

Sötét éjjel, két régi csatlosát maga mellé vette, a szegény asszonyt álmába meglepte, száját betömte és irgalmatlanul elhurcoltatta a várnak földalatti nedves börtönébe, oly mélyen le a föld alá, hogy onnan még a kiáltás sem hatolt fel az emberi fülekhez.

Reggel Thurzó, a mint a ki dolgát jól végezte, a komornáknak tudokra adta, hogy urnójuk az éjjel megbolondult és azért kénytelen volt őt zár alá helyezni. — Azután pedig az összes személyzetnek hirül adta, hogy mátol kezdve ő a vár egyedüli ura.

Nagy úr lett tehát Thurzó, de azért mégis mintha arca olyan komor lett volna, mintha nem lett volna békében lelkiismeretével. — Egy este éppen vacsoránál ült és kelleetlenül válogatott a sok jóízű falatban, midőn az egyik apród berohant és jelentette, hogy egy vad kinézésű, haragos remete minden áron az ural akar beszélni.

— Hadd jöjjön a jámbor — mondá Thurzó! . . .

A remete belépett, majd magas botját maga elé tartva, élesen mérlegelte a ház urát, azután dörgő hangon megszólalt: Thurzó Ferenc szállj magadba,

térj Istenhez! Ereszd szabadon a szenvedőt a börtönből!

— Ejnye nyavalyás barátja! — Így mersz te velem beszélni saját váramban?

— Ez a vár nem a tied! Ez a vár azé, a ki itt alattunk mélyen szenved. Ezzel a remete olyant topantott lábával, hogy az asztal összes edényei összecsőrrentek.

— Ki meri nekem ezt mondani? — ordított Thurzó felugorva, megmutatom én, ki itt az Ur? — Fiúk, dobjátok ki a bolondot!

A vad fiúk kidobták a remetét: a hideg, néma éjbe. Azután csend lett...

De Thurzó nem tudott pihenni. Szolgáival vad tivornyába merült, mégis a nagy zaj dacára — hiába biztosították az ellenkező felől emberei, — megszűnés nélkül hallotta a remete zugó szavát: Thurzó térj Istenhez, bocsásd szabadon foglyodat és vezekelj büneidért!

Thurzó e naptól kezdve nem lelte nyugalmát, rémületté vált szívében az álom, kifordult szájából a legjobb falat.

Egy éjjel azután magához hívatta két vakmerő emberét: Zsoltot és Borist. Megvendégelte őket, kezükbe adott egy-egy zacskó aranyat és megbizta őket, hogy a föld fenekéből is kerítsék elé az átkozott remetét a kitől sem éjjel se nappal nyugodni nem tud, kötözzék meg, vigyék fel a vártornyába és dobják le a mélységbe.

Zsolt és Boris végrehajtották a gaztetet és az eredményt tudatták urokkal. Thurzó figyelt, — mély csend volt a várban mindenfelé, ekkor vadul felkacagva szólt: Elnémultál vén barát, — most már térjünk mi is nyugodni!

— Reggel, a mint fölébredt és kinyitotta az ablakot, elrémülve tántorodott hátra: ott állt a barát, szembe a kapuval, fenyegetőleg fölemelt kézzel, óriási nagy alakban, de köből. — Alulról pedig ismét megszólalt a dörgő hang, tompán: Thurzó Ferencz, ereszd szabadon foglyodat és térj Istenhez!

Az erős férfi végig vágodott a földön. Ugy találták meg szolgálai. Mikor magához tért, lelkiismerete zaklatása elől menekvést az egyházban keresett. Hívatta a falu plébánosát és elmondá, hogy zaklatott lelke vigasztalást keres és kérte a szent atyát, hogy mérjen rá penitentiát. — A plébános böjtöt rendelt, szigorú böjtöt és búcsut. Thurzó ráállott, böjtölt ő és háza népe, búcsúra ment, ajándékot vitt a barátok templomának. Mind hiába. Mihelyt hazatért szeme előtt állott a remete átkos alakja. És onnan alulról pedig ismét megszólalt a dörgő tompa hang: Thurzó Ferencz, térj Istenhez!...

— Ekkor képéből kikelve rekedten ordította: Csákányt, fejszét, vésőt, buzogányt elé! Törjétek össze a barátot!

A vár egész hadi népe megrohanta a köszirtet és darabokra törte.

Másnap hajnaiban, mikor Thurzó félre vonta az ablak függönyét, újra ott volt fenyegetőleg a rettentés barát és újra megszólalt a földalatti hang.

Hiába mondták Thurzónak csatlosai, hogy az egy más köszirt és hogy ők semmi hangot nem hallanak, Thurzó reszketett, fogai vacogtak.

Hívatta iszonyatában Zsoltot és Borist és rendelte nekik: Menjétek le a börtönbe és hozzátok fel az asszonyt.

A szolgák visszajöve jelentették: az asszony meghalt.

A nagy úr halálsápadtan esett össze. A cselédek menekültek, senki sem akart megmaradni az elátkozott várban.

Estére végre Thurzó magához tért. Csak öreg várnagya állott mellette, ki apját is szolgálta. Kérdezte tőle: hol vannak szolgálaim?

Megszöktek úram. Magunk vagyunk a várban. Ekkor Thurzó megtépte ruháit és hajadonfőn kirohant a téli éjszakába. És a mint kitette lábát onnan, a mélységben nagy moraj támadt és a földrengés megsemmisítette a büszke Hricsó várát.

Eddig tart a vár története, szólt a földmives, aztán folytatta lélegzetvéve, ma e vidék népe, ha itt elhalad, imát rebeg s magában mormogja: Így bünteti Isten a gonosz embereket!

Bizony Uram, fejezte be elbeszélését a tisztaság: hiába böjtöl az ember, hiába jár búcsut, hiába szaggatja meg ruháit, ha nem jár becsületes, istenes úton, büntetését el nem kerülheti.

Ezt bizonyítja a hricsói vár története is.

Ama szép derült napon, tovább folytattam még kirándulásomat, szötte beszédjét Balogh, de sem akkor, sem azután máig el nem felejttem az egyszerű földműves lélektanilag szép elbeszélését.

Látod Lajos, fordult most barátjához, lelki tisztaság, lelki megújulás kell az embernek, nem külsőség. A jót, az igazat megéri a köznép is, csak lélekből-lélekhez, szívből szívhez kell szólani. Meg kell tanulni szeretni, mert a szeretet vallás, az igazi, a szeretet Isten lelkének kitöltése az emberben.

Zoltáni mélyen meg volt hatva, egyetlen szót sem szólt, csak átnyujtá kezét Sándornak. Sándor megrázta a baráti kezét és a midőn elváltak, ennyit mondott még: Ne felejtsd Lajos, a lelkiismeret Isten szava az emberben!

Péchy Árpád.

Isten ígéje.

A szenvedés tüzeiben.

Én atyám! ha lehetséges muljék el tőlem e pohár. Máté 26, 39.

A komoly böjt vissza emlékeztet a nagy szenvedőre, Jézusra. Benne az ember saját fájalmát látja. Hiszen minden napnak meg van a maga baja, minden szívnek meg van a maga panasza, minden háznak van valami terhe, valami súlyos keresztje. Gyakran nem is egyenként, hanem csoportosan jó a fájdalom, úgy, hogy még az is, a ki máskor rózsaszinben látja a világot, egyszerre aggódni kezd.

Tehát most, a böjtnek komoly világában gondolkozunk egy kissé a szenvedésről. Lássuk mindenek előtt a megérdemelt szenvedést. Az emberek idegenkedve fogadják a csapást s a sors üldözésének mondják azt. Miért jó épen most? Mikor ezer másféle gond nyomja lelkemet. Miért jó épen reám? Hiszen én nem vagyok a legrosszabb a világon? Így tépelődik a megkínzott lélek. Mily nehéz dolog megszokni az átmenetet a jó napokról a rossz időkre. A jó napok fényéből a szomorúság sötétségébe nehéz az átván-

dorlás. Meg kell vizsgálni a keresztyénnek, hogy nem ő maga okozta az élet nehézségét, a mely most szorongatva veszi őt körül? Ha haragod, mérged és fékezhetetlen indulatosságod százféle bajba visztéged ha barátságtalan viselkedésed miatt mindenütt lenéznek, akkor zugolodj önmagad ellen s hibáztasd önmagadat.

A nyomort és szenvedést okoztatja a munka kerülés is. A tétlen, munkátlan ember leghamarább, merül el az inség árvizében.

Dávid király, a zsoltáriró is érezte az emberi gyarlóságot, mikor így sóhajtott fel: Ki veszi észre, hogy hányszor vétkezik, bocsásd meg Uram, titkos bűneimet is. Enyhül a fájdalom ott, a hol belátják azt, hogy szenvedésüknek önmaguk voltak az okai. A bánat zivatar, a mely a tisztátalan párat elüzi. Ha elmúlt a vihar, újjászületik a föld, illatozik a virág és felemeli lehajtott fejét az ég felé. A békeesség szivárványa ragyog a föld és az ég közt.

De van ártatlan szenvedés is, mikor bolondság, bűn volna azt mondani, hogy Isten büntet s azért kell szenvednünk. A bibliai szegény Lázár jámbor, istenfélő volt s mégis inséget, nyomoruságot szenvedett a gazdag ember ajtaja előtt. Jób Isten kedve szerint való ember volt mégis egy ugyanazon napon vette el az Úr házát, földeit, gyermekeit. Ama vakon szülöttről mondá az Ur, sem ő, sem szülői nem voltak oka az ő szenvedéseinek. Ma is sok az ártatlanul szenvedő. Miért kell nekem könnyek közt ennem kenyeremet, míg százan körülöttem vigan élnek? Erre csak azt mondjuk: Ha szenvedsz, emberi kötelességedet rovod le. Még halandó ember nem élt szenvedés nélkül. Ha eltürted tegnap a napfényt, szenvedd el ma az esőt és zivataros fergeteget is. Fogadd el a rózsával a töviset is. A jót elfogadtuk Istentől, fogadjuk el a rosszat is tőle. Ez Jób bölcsessége, ez földi sorsunk. — Hiszen mulandóság világában élünk. Te anya halandó lényt szültél, te atya halandót neveltél. Ne zugolodj, ha szenvedni látod őket. Mert a legjobbaknak, a legmagasabb ranguaknak is szenvedniök kell. Ez egy adó, amelyet kivétel nélkül meg kell fizetnünk a mulandóságnak. Hiszen az Ur mondá Ádámnak: Földből lettél, földdé kell lenned. Porból lettél, porrá kell válnod.

A legszebb szenvedés az, a melyet az igazságért, a meggyőződés hűségeért kell eltűrünk. Mert a szegénység szétszakadt rongyos kabátja, vagy a fekete gyászruha még nem szent öltöny. Hanem az, a vértanu, az igazságért eleső és szenvedő egyén véres palástja.

Az igazságtalan vádak, a hálátlan világ ítélete porba sujt, de Isten felemel és letörli a méltatlanul szenvedő könnyeit.

Király Béla,
ref. lelkész.

Kegyesség útja.

Soha többé!

Egy kiskereskedőnek nem volt egyéb vágya, mint hogy kis boltocskája annyit jövedelmezzen, amennyi mindennapi kenyerére elég. Minden gondja, gondolatja csak e körül forgott. Egyszer hirtelen nagy vagyont örökölt; ez a körülmény gyökeres változást idézett elő. A kis bolt értéktelenné lett előtte, az öltözet, a szokásai, háza, asztala, beszéde, környezete, arckifejezése, gondolatai, a pénz értékéről való fogalma, mind, mind megváltozott. Nagyon jól tudta, hogy ez a teljes átalakulás az ő belső és külső életében olyan eseményre vezethető vissza, mely anélkül következett be, hogy ő megérdemelte volna, amelyet azonban sohasem óhajtott többé meg nem történné tenni, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy ez az esemény emelte ki az alacsony, gondterhes sorból az új, addig nem ismert új életbe.

Olyan ez, mint a bűnös megtérése, akit a kegyelem örökéletre juttat. Azelőtt nem ismert, csodálatos személy, Jézus, a dicsőség ura lép be az ember életébe. Az isteni világításban felismeri a bűnös a vétkeket, s az elvesztegetett éveket. Megérti, hogy Jézus valóságos, élő, jelenvaló személy. S amint a kegyelem áthatja a bűnterhes szívet, szakít minden megismert bűnnel, szívet, akaratát Jézus kezébe teszi le és a Szentlélek hatása alatt elfogadja a bűnbocsánat bizonyosságát. Megtudja, hogy ő szeretett, kegyelemben részesülő gyermeke az Istennek. Új élet kezdődik: az Örök élet! Az önző „én“ elveszti trónusát, Jézus az úr, övé a birodalom, övé a rendelkezés joga.

Térjünk-e vissza a régi, nyomorult életbe? Nem, soha többé!

Miért nem mond áment?

Finneyt egyik prédikációja után mélyen megilletődött férfi látogatta meg. Finney komolyan beszélt vele, s feltárta előtte azt a nagy igazságot, hogy Jézusért érdemes mindenről lemondani, ami Istennek nem tetszik. A férfi kijelentette, hogy mindent, de mindent szívesen odahagy, hogy Jézust elnyerhesse. „Akkor tehát — szölt Finney — térdeljünk le és imádkozzunk.“ Mindketten letérdeltek és a prédikátor imádkozott: „Oh Uram, azt mondja ez az ember, hogy kész Téged, mint Istenét elfogadni és magának odaadni most és mindörökké.“

„Ámen!“ hagyta helyben a férfi. Finney folytatta: „Azt mondja, hogy feleségét, családját és minden érdekét kiszolgáltatja neked.“ „Ámen“ — mondotta még egyszer egész szívéből az ember. „És a foglalkozását bárminő legyen is az, ezentul csak a Te dicsőségedre akatja folytatni.“

A férfi most hallgatott, s Finney megkérdezte tőle: „Miért nem mond áment?“

„Félek, hogy az Úrnak nem tetszik az én foglalkozásom, pálinka mérésem van.“

Sokan megtérnének, ha kedvenc bűnükre is rá nem kerülne a sor.

Légy Jézusé feltétlenül
Ügyed így meg nem szégyenül.

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Jézus Gethsemánében és a tanács ebött.

Máté ev. 26. r. 36—45. és 49—66. v.

Jer lássuk az Úr keresztyét,
Melyet fölvelt érettünk!

Mintha hallanók az intő szót: Old le a te sarudat, mert a föld, melyen állasz szent föld! A következő vasárnapok oly nagy feladatokat hoznak, hogy a részletekkel alig foglalkozhatunk. Elég, ha a gyermekek meglátják magát az Idvözítőt; ha megérik azt a kimondhatatlan szeretetet, mely szenyedéseiből élénk táruul.

Arany mondás:

Az Isten azt, aki bünt nem tud vala, tevé mi érettünk bűnné, hogy mi lennénk Isten igazsága ő benne. Kor. I 5., 21.

Oktató jegyzetek:

I. Jézus Gethsemánében.

Szomorú órája volt ez Jézusnak: aki oly sokakat felemelt és vigasztalt, ő maga retteg most és gyötrődik. Súlyos a teher, mely reá nehezedik; az egész világ bűne nyomja az ő szent és tiszta lelkét! ami bűneink is ott voltak. (Ezs. 53., 6.) s mindezekért éreznie kell az Isten haragját. Keserű a pohár; előre lát mindent: Judás csókját, Péter megtagadását, a gyalázatot, a halált, a mi hálátlanságunkat és hűtlenségünket is! Nehéz a küzdelem; mennyire ostromolhatta a Sátán, hogy kísértéseivel végre talán mégis elbuktassa; s mindezt azért szenvedte, mert minket oly nagyon szeretett. Nagy volt az ereje, mert imádkozott és mert egészen belenyugodott mennyei atyja akaratába.

II. Jézus a tanács előtt.

Jézus Isten fia; ellenségei semmi bünt nem találtak benne. Ha elítélik, mégis csak Isten terveit valószínűsítják meg, ki fiát azért küldte e világra, hogy érettünk szenvedjen. Jézus az embernek fia; máskülönben nem lett volna szenvedés, a min keresztül ment; mint embernek fia hordta ami bűneinket, mint embernek fia felmagasztaltatott s egykor ő fog itélni is.

— **Protestáns hittérítés.** A prot. hittérítés munkája mind nagyobb arányokat ölt. Kitünik ez főként abból, ha a prot. hittérítés eredményét összehasonlítjuk a sokkal régebbi kath. misszióval. A kath. misszió 5.2575,450 áttért keresztényt számít, a prot. pedig 11 mill. 850 ezret. A számok beszélnek. Az 1906. évi statisztikai összeállítás szerint egyedül a német prot. misszió társaságoknak volt 629 fő és 2629 mellékállomása. Ezekben 1160 európai misszionárius, 979 felszentelt lelkész, 18 orvos, 177 missziói nővér és 9869 benszülött segédmunkás működött. Három új misszióterületet is vettek munkába Indiában, Ukambában, és Dohagalandban. Kiterjesztette a lipcsei hittérítő társaság munkásságát Hátsó-Indiába, Malakka félszigetére is. Ime így munkál mindenfelé Krisztus az ő szent lelkével!

— **Bethánia-ház.** A budapesti Bethánia egyesület, melynek élén dr. Szabó Aladár és Biberauer Richárd ref. lelkészek állanak, egy Bethánia-házat akar a fővárosban létesíteni. Itt lenne egy diakonissza-képző s az egyesület számára egy nagy tanácskozó terem. A házban oly helyiségeket is terveznek, ahol a vidéki hitestvéreket is elszállásolnák s így nekik ezáltal nemcsak megfelelő szállást, hanem az evang. munkák központján lelki erősödést és épülést is nyujtanának Budapesten a Bethánia házépítő szövetségnek már 81 tagja van és ezek elhatározták, hogy naponként 2 fillért tesznek félre és azt hetenként beszolgáltatják a házalap-gyűjtőnek. Eddig 112 korona folyt be. Mindez még nagyon kevés és csak kezdete a munkának. Kívánatos, hogy a nemes célhoz a vidékiek is, tőlük telhetőleg, járuljanak filléreikkel. Mi felhívjuk olvasóink figyelmét és adakozók jókedvét a Bethánia-házra.

— **Protestáns estélyek Székelyudvarhelyen.** Ez évadban, vagyis a tél folyama alatt a székelyudvarhelyi református egyházközség hat sikerűt protestáns estélyt rendezett. A rendezést az idén is, Vajda Ferenc lelkésszel együtt, egyes nők végezték és fáradoztak a változatos programnak összeállításában. Az utolsó estély márc. hó 10-én volt, aminek különös jelentőséget az kölcsönzött, hogy Vajda Ferenc esperes-lelkész Kenessy Béla új püspökről tartott előadást és ismertette meg hiveivel. Kenessy püspök rövid életrajzának és munkálkodásának a bemutatása után, felolvasta a Biblia női alakjai című művéhez írt előszót, melyben a bibliáról, mint az életnek könyvéről írt igen szép és tanulságos elmélkedést. Azután a gyönyörű nyelvezettel megírt munkából egy pár szemelvényt mutatott be. A tulnyomóan női tagokból álló közönség és tanuló ifjuság lelkesen megéljenezte Kenessy püspököt, abban a reményben, hogy minél előbb szemtől-szemben is láthatja. Az estély többi pontjai is szépen sikerültek. Az egyes estélyeken közreműködtek: felolvasással: Félegyházi Antal, Biró Sándor, Deréki Antal, Nagy Elemér és Vajda Ferenc (két ízben.) Szavalattal: Ferenczy Lenke, Bagó Mariska, Fülöp Erzsike, Nosz Ilonka, Szabados József, Benedek Aladár (2) Nemes Imre, Farkas József Gönczi László, Mircse Sándor, Pálffy László, Balló Imre, Lányi Imre. Énekekkel és zenei számmal részt vettek: Manchen Margit, Szemerjai Károlyné, Bartos Teréz, Lányi Ibolyka, Gyertyánossy Ilona, Baku Kata, Doros Gábor, Pálló Imre, Doros György, Molnár Géza, Smidt Károly, Marosi Antal, Kovács Jenő, Keresztes Károly. Az estélyeket rendezték: Félegyházi Antalné, Vajda Ferencné, Biró Sándorné, Nagy Elemérné, Solymossy Panna, Mezei Kornélia, Lányi Ibolyka, Nosz Ibolyka, Molnár Margit és Kassay Irén. Az egyes estélyeket igen szép és előkelő közönség látogatta. Önkéntes adományokból, részint a temetőkeri szegények, részint a szegény iskolás ta-

nulók javára 100 kor.-nál több folyt be. Az egyház-község ezuton is kifejezi hálás köszönetét úgy a közreműködőknek, mint a rendezőknek és a nagyközönségnek a szives adományokért.

— **Vallásos estély** tartatott Gidófalván folyó évi febr. hó 28-án este fél hét órákor, az állami iskolában; hová daczára a rút időnek szép számu érdeklődő közönség sereglett össze. Alkalmi imát mondott Jakab József ref. lelkész. Vallásos költeményeket szavaltak elismerést érdemlő dicséretes sikerrel Vass Iluska k. a. és Szakács Anna. A figyelmet egészen lekötő, tanulságos felolvasást tartott Háromszékmegyei vallási történetéről, különös tekintettel a mi ref. hitünk terjedésére, Vass Albert áll. néptanító. Végül az estélyt bezárta helybeli ref. lelkész, vallásosságra, egyházunk törhetlen szeretetre buzdító szavakkal. Az említett szóbeli pontokat összhangzatosan egészítette ki s azok értékét nagyban emelte buzgó énekvezérünk által ez alkalomra betanított, s a szavaló két leánytól szívhez szólóan, a próbaénekes könyvből összeválogatott legszébb, új egyházi énekeknek, két hangon való szép előadása. Egy jól végzett munka benső örömezzetével távoztunk mindnyájan; melynek felemelő, nemes hatásáról tett kétségtelen bizonyosságot a hiveknek egész estély alatt tanusított áhítatos komoly csendje és érdeklődő feszült figyelme.

A „Vasárnap“ érdekében.

A „Vasárnap“ ez a mi kis lapunk, a Tied kedves Olvasónk! Minden célja az, hogy Téged megtartsa, erősítsen, biztasson Isten kegyelme által. A nemzeti sajtó-irodalom egy homokszeme, református egyháztársadalmi sajtó-mozgalmunk egyik törhetetlen harcosa s eszköz arra, hogy minden olvasója legyen jó magyar, jó vallásos, jó református keresztyén ember.

Vedd oltalmadba, támogatásodba, *áldozz is érte, mint a hogy teszik ezt más felekezeteik is saját érdekeiben.* Itt a nagy küzdelemnek ideje, szükség, hogy megértsük egymást; itt az alkalom, midőn több és nagyobb odaadással foglalkozhat az egyházad nagy kérdéseivel. Sokszor érezheted egy tanácsadó-bizalmas barát hiányát. Lásd ilyen tanácsadód, bizalmasad ez a mi „Vasárnap“-unk is, mely hétről-hétre felkeres házádban vallásos szükségleted kielégítésére egyházi buzgóságod élénkítésére; felkeres szorakoztatásodra s lelki építésedre és felkeres, hogy utmutatást adjon Neked is arra, hogy mikép kezdj bármily kis körödben is egyházépítő, felekezeteddel együtt nemzetet is mentő munkáid teljesítéséhez.

Gondold meg, miszerint azt, hogy a református véleményt, a református kívánságot, a református érdeket, a református akaratot hathatósabban terjesztessük, református hírlapok nélkül nem tehetjük. Azért jöjj, légy a „Vasárnap“ erőssége minden téren;

és jöjj légy támogatója a sötétség ellen vivandó harcokban! . . .

A „Vasárnap“ előfizetési díja:

Egész évre 4 korona.

Félévre 2 korona.

Negyedévre 1 korona.

Gyűjtőknek 10 féléves előfizetés után tisztelet-példánnyal szolgálunk; egész éves előfizetőknek pedig 2 korona utánfizetés ellenében a Vasárnap mult évfolyamát is megküldjük, míg a készlet tart.

A Vasárnap szerkesztősége és kiadóhivatala.

Ország-világ

— **Gyermeknapok.** Az országos gyermekvédő liga f. évben ápr. 2-án és 3-án tartja meg ország-szerte a gyermeknapot. E napon mindenkinek juttatnia kell valamit a maga feleslegéből az elhagyott gyermekek részére. A városokban és községekben urnákat, perselyeket tesznek ki valamely közhelyre, hogy abba mindenki beletegyje a maga filléreit, melyekre helyi bizottság ügyel. Az adományoknak urna kitételével és helyi bizottság közreműködése mellett való összegyűjtése csupán a városokban és nagyobb községekben lesz foganatosítva, míg a kisebb községekben pedig az előljárási tagjainak felügyelete mellett olyképp lesz teljesítve a gyűjtés, hogy lezárt perselylyel házról-házra járva gyűjtik össze az emberbaráti, hazafias, nemes célra adományozott jótékonyosság filléreit. A Liga, alakulása első évében, vagyis az 1906-ik évében az ország székesfővárosán kívül 47 városban tartotta meg a gyermeknapot, amelynek gyűjtési eredménye 38,000 koronát jövedelmezett. A mult 1907-ik évben már Budapest székesfővárosán kívül 612 városban és községben lett megtartva a gyermeknap, melynek eredményeként 9,987 korona 31 fillér, tehát 13 korona híján 100,000 korona gyűlt össze a nemes célra! Olyan szép eredmény ez, mely a jövőben is a legszebb kilátással kecsegtetheti a Ligát magasztos célja elérésében.

— **Poroszországban** a lengyel birtokok kisajátításáról szóló javaslat végre törvénynyé lett. Ennek a célja a lengyelek kiszorítása Poroszországból. A kormánynak ezer nehézséggel kellett megküzdenie, a míg ezt az eredményt elérte. A porosz képviselőházban a javaslat mellett nagy beszédet tartott Bülow kancellár, melyben a császár akaratát tolmácsolta. Így szólt többek közt: „Megtartani a hazát és a mai határai között. A nemzet úr a maga házában, akaratát ő maga szabja meg. A külföld dicsérhet vagy gáncsolhat, hiba, ha az egyik büszkévé tesz, vagy a másik elcsüggeszt. Ha egykor erőpróbára kerül a sor akkor nem a külföld gáncsából vagy dicséretéből él a nemzet, hanem csak a maga erejéből...“

Aranyszavak ezek. Így érez és gondolkodik a tetőtől talpig, minden porcikájában német császár. De így gondolkodhatik mindenki, a kinek hazája van, legyen az magyar, angol, francia, vagy német. És elgondolkodhatik e szavakban rejlő igazságon azt is, a ki hazájában idegennek érzi magát és nem akarja nyelvében, szívében és érzésében követni az uralkodó nemzetet.